

Gedragsanalyse redt psychologie

Terecht constateert hoogleraar Mark van Vugt in zijn column 'Red de psychologie' in de vorige *Advalvas* dat de psychologie in grote problemen verkeert vanwege de geringe repliceerbaarheid van haar onderzoek. Als redenen daarvoor geeft hij aan dat iedereen er verstand van meent te hebben en een basis van solide onomstreden kennis ontbreekt. Dit zijn precies de goede redenen waarom een onderdeel van de psychologie, de gedragsanalyse en het bijbehorende behaviorisme als wetenschapsfilosofie, zich aan het afsplitsen is van de psychologie. Daaraan voeg ik toe dat de psychologie ook nauwelijks bruikbare kennis heeft opgeleverd. Het lost niet meetbaar problemen op.

De gedragsanalyse voldoet precies aan de wensen van Van Vugt. Ze integreert biologie en cultuur, maakt gedrag meetbaar, voorspelbaar, veranderbaar en is gebaseerd op een coherent stelsel van 60.000 repliceerbare laboratorium- en veldexperimenten.

Grondlegger van de gedragsanalyse is Nobelprijswinnaar Ivan Pavlov met als grootste leerling B.F. Skinner. Terwijl de psychologie ervan uitgaat dat cognities gedrag bepalen (interne oorzaken), laat de gedragsanalyse zien dat juist externe prikkels verantwoordelijk zijn voor ons gedrag. Deze aanpak past goed bij de economische wetenschap omdat die ook kijkt naar de effecten van externe, financiële, prikkels op gedrag. Waarbij de gedragsanalyse ook andere prikkels meeneemt, vooral sociale waardering als directe versterker van gedrag. Voor de psychologie zit er niets anders op dan afscheid te nemen van de cognitieve benadering en de gedragsanalyse opnieuw te omarmen, net als tijdens de eerste behavioristische revolutie aan het begin van de 20ste eeuw, of door haar te worden vervangen. Het zal daarmee aansluiten bij de natuurwetenschappen.

Marius Rietdijk, *universitair docent strategische gedragsverandering en wetenschappelijk directeur Adriba (www.adriba.nl)*